

**Міжнародної науково-практичної конференції
«УКРАЇНА У СУЧАСНОМУ МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРИ»
16-18 червня 2021 року, м. Одеса**

Чістякова І.М.

кандидат філософських наук, доцент,
зав. кафедрою міжнародних відносин та права
Державний університет «Одеська політехніка»
(Одеса, Україна)

Чернов Т.О.

провідний фахівець кафедри психології і соціальної роботи,
Державний університет «Одеська політехніка»
(Одеса, Україна)

**ПЛАТІЖНА СИСТЕМА SWIFT, СПЕЦИФІКА ТА ОСНОВНІ
ХАРАКТЕРИСТИКИ**

Абревіатура SWIFT (Society for World wide Inter bank Financial Telecommunications) навряд чи відома широкому колу звичайних людей, однак для тих, хто працює в банківській галузі або має відношення до міжбанківських платежів та грошових переказів, в тому числі міжнародних, про неї, безумовно, знають.

Заснована в 1973 році, її засновниками виступили понад 200 європейських і американських банків. Головний офіс структури розміщується в Брюсселі. У теперішній час до системи підключено більше 10 тис. Великих банків і небанківських організацій, що представляють практично всі країни світу. Рахунок транзакцій, що здійснюються в системі SWIFT за одну добу, йде на мільйони.

Організація роботи системи SWIFT

З технічної точки зору система являє собою міжнародну корпоративну мережу, до якої підключені учасники (банки та інші користувачі) і яка управляється системними ресурсами (регіональними процесорами і операційними центрами).

Взаємодія між учасниками здійснюється на основі фінансових повідомлень, а між системою і учасниками - на основі системних. Структура повідомлень складається з заголовка, тексту і так званого трейлера (спеціального коду). Повідомлення з комп'ютерів учасників банківської системи SWIFT надходять в регіональний процесор, акумулюються там і перенаправляються в операційний центр для обробки (аналізу коректності, перетворення, ідентифікації і шифрування), і за її результатами або передаються адресатам, або повертаються відправникам.

SWIFT-переклад проводиться на підставі доручення, яке містить наступну інформацію:

SWIFTcode / BICcode банку-одержувача;

Міжнародної науково-практичної конференції
«УКРАЇНА У СУЧАСНОМУ МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРИ»
16-18 червня 2021 року, м. Одеса

- найменування банку-одержувача і реквізити його відділення, куди мають надійти гроші;
- назва кінцевого одержувача (П.І.Б. особи або найменування юридичної особи);
- номер банківського рахунку кінцевого одержувача (якщо такий є).

Що таке SWIFT code / BIC code банку? Це унікальний ідентифікатор учасника системи платежів SWIFT, який дозволяє його виділити серед інших учасників. Він складається з 8-11 символів і включає в себе код організації (4 символу), код країни (2 символи), код регіону (2 символи) і код відділення (3 символу, є необов'язковим).

Переваги та недоліки системи переказів SWIFT

SWIFT - не єдина система грошових переказів, на цьому ринку працюють і її конкуренти - UNISTREAM, WESTERN UNION та інші. Однак у порівнянні з ними SWIFT має низку переваг, серед яких можна відзначити наступні:

- широке поширення системи;
- ліміти за обсягами перекладаються системою засобів не обмежуються (обмеження встановлюють конкретні країни);
- відправлення та отримання коштів у валюті (теоретично, на практиці можуть бути встановлені обмеження);
- відносно низькі комісії при перекладі великих грошових сум;
- гарантована доставка, відшкодування збитків, які поніс клієнт з вини системи.

Серед недоліків варто згадати:

- необхідність подання «важкого» пакета документів для відправлення переказу;
- моніторинг платежів з боку американської влади.

Втім, остання обставина навряд чи можна назвати класичним недоліком, якщо переказ не пов'язаний з діями кримінального характеру.

SWIFT gpi

SWIFT gpi докорінно змінює ситуацію і дозволяє банкам-учасникам SWIFT gpi отримати інформацію про всю ланцюжку, забезпечуючи відстеження платежів в режимі реального часу. Це означає, що при відправці банк заздалегідь знає, як його платіж буде відпрацьований банками-партнерами по gpi. SWIFT gpi - це стандартизація процесів обробки банківських платежів на глобальному рівні.

В умовах стрімкого розвитку технологій сучасного швидко мінливого світу це особливо важливо, тому що всі чекають максимальної прозорості процесів, в тому числі при відправці і отриманні коштів через SWIFT. Доступ до відкритих даними, прозорість і можливість швидкого реагування та управління процесами - безперечні переваги SWIFT gpi.

Міжнародної науково-практичної конференції
«УКРАЇНА У СУЧАСНОМУ МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРИ»
16-18 червня 2021 року, м. Одеса

Переваги для банків і клієнтів

Уявіть, що ви - компанія або індивідуальне обличчя, і ви очікуєте міжнародний платіж. Ви тільки знаєте, коли і яка сума була вам відправлена. Але ви не знаєте, коли гроші будуть зараховані на ваш рахунок, чи був правильно сформований платіжний документ, чи не виникло у банку-посередника питань до наданими документами як основи для відправки коштів, а може бути, цей платіж був припинений на з'ясування деталей з банком - відправника. Ви не знаєте також, яку комісію спишуть банки-посередники і яку підсумкову суму зарахують на ваш рахунок після з'ясування деталей про платіж і його обробки посередниками. Ні банк-відправник, ні банк-одержувач не могли надати цю інформацію своїм клієнтам раніше.

Тепер разом з сучасною технологією в світі транскордонних платежів SWIFT грі ця інформація стала прозорою, швидкої і доступною. SWIFT побудував єдину глобальну платформу, яка дозволяє надбудовувати нові інноваційні сервіси, чинні в інтересах кінцевих споживачів послуг. Завдяки новій логіці обміну фінансовими повідомленнями та новими правилами гри, банки стають більш ефективними - відбувається зміна самого бізнесу. Ми з вами спостерігаємо початок глобального процесу діджиталізації фінансових технологій.

Собівартість самого SWIFT-повідомлення для банку-користувача не змінюється. SWIFT не регулює вартість платежів для кінцевих користувачів, а банки самостійно встановлюють тарифи на послуги, що надаються.

SWIFT грі об'єднує по всьому світу банки, які хочуть запропонувати своїм клієнтам інноваційний досвід транскордонних платежів і ефективно вибудувати свою корпоративну клієнтську базу. Тому грі -користувачі вкладають кошти і зусилля у впровадження технології SWIFT грі і її підтримку в банку. Крім того, грі -банки повинні адаптувати свої внутрішні процеси, щоб відповідати вимогам SWIFT грі . У той же час, нова технологія дозволяє грі -банк скоротити свої операційні витрати на обробку платежів (витрати на запити банкам-кореспондентам та розслідування знижуються в середньому на 50%), оптимізувати управління ліквідністю власних коштів і своїх клієнтів, а також знизити операційні ризики і ризики, пов'язані з ліквідністю.

Кількість банків і транзакцій по GPI

Кількість банків-учасників SWIFT грі неухильно зростає. Зараз до цієї послуги приєдналося понад 180 банків, здатних використовувати 450+ міжнародних платіжних коридорів, обмінюючись більше 500 тис. Грі -платежей в день, а це сотні мільярдів доларів США щодня. SWIFT підходить до рубежу 40 мільйонів платежів, відправлених на платформі SWIFT грі . До кінця року ця цифра виросте в десять разів. Зростання грі -трафік очікується в зв'язку з виходом близько 100 нових банків в живій режим роботи в SWIFT грі , які в даний момент знаходяться на стадії тестування. Кожен день до SWIFT грі приєднуються нові банки і відкриваються нові платіжні коридори.

Міжнародної науково-практичної конференції
«УКРАЇНА У СУЧАСНОМУ МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРИ»
16-18 червня 2021 року, м. Одеса

Відправляючи gpi -платеж, банк призначає унікальний код для транзакції. Цей код все банки-учасники ланцюжка платежу передають незмінним. Таким чином, всі залучені сторони можуть проконтролювати конкретний платіж в будь-який момент.

Отже, все gpi -повідомлення стають прозорими і можливими для відстеження користувачам gpi, незалежно від того, чи проходить платіж по gpi -активно банкам чи ні.

Миттєва перевірка статусу відправлених, отриманих і знаходяться в обробці платежів доступна завдяки сервісу SWIFT Tracker, розробленим на основі хмарних технологій.

Знаючи де знаходяться гроші і яка комісія буде знята на кожному етапі обробки платежу, банки можуть контролювати надання точної інформації про зарахування грошей на рахунки кінцевих одержувачів.

Також за допомогою налаштування фільтрів SWIFT Tracker -а gpi -банки можуть відслідковувати вхідні gpi -платежі, які знаходяться в процесі вступу до банк.

Щоб банки-учасники SWIFT gpi могли чітко розуміти схеми обробки gpi -платежів один одного і своєчасно обробляти gpi -платежі, між ними полягає мультіколатеральне угоду (SLA). Виконання таких SLA банки можуть відслідковувати через аналітичний інструмент gpi Observer.

Також банки-учасники мають доступ до довідника gpi Directory, який допомагає gpi -банк вибудувати найбільш ефективний ланцюжок платежу, виходячи з присутності gpi -банк в країні, валют, в яких вони працюють по SWIFT gpi, і їх cut-offtimes (закриття операційного часу).

Прозорість платежів

Сама система збільшує прозорість платежів. Видимість всього ланцюжка ускладнює редагування платіжної інструкції на шляху проходження транзакції. Стає неможливим змінити дані по оригінатору і бенефіціару, так як ці дані доступні з самого початку ланцюжка. Тому банки-кореспонденти, особливо в певних регіонах з високим ступенем ризику, активно наполягають впроваджувати SWIFT gpi саме з точки зору їх ризиків. Така прозорість процесів ускладнює існуючі практики відмивання грошей. Крім того, SWIFT gpi зробить доступною відправку додаткових запитуваних платіжних документів за допомогою SWIFT Tracker в режимі реального часу, що також позитивно позначиться на перевірках при обробці платежів.